

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.7.2010
COM(2010) 392 final

2010/0215 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale

{SEC(2010) 907}

{SEC(2010) 908}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. INTRODUCERE

1. Prezenta propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului vizează instituirea de standarde comune minime în ceea ce privește dreptul la informare în cadrul procedurilor penale din Uniunea Europeană. Propunerea este concepută drept a doua etapă dintr-o serie de măsuri instituite în Foaia de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale, adoptată de Consiliu la 30 noiembrie 2009, prin care Comisia este invitată să înainteze propuneri în mod etapizat. Această abordare este considerată în prezent ca fiind o bună modalitate de consolidare a încrederii și de a contribui la promovarea și sporirea în continuare a încrederii reciproce. Prin urmare, prezenta propunere trebuie considerată ca parte a unui amplu pachet legislativ care va fi prezentat în anii următori și care va prevedea un set minim de drepturi procedurale în cadrul procedurilor penale din Uniunea Europeană.
2. Propunerea vizează să amelioreze drepturile persoanelor suspectate. Existența standardelor comune minime în legătură cu aceste drepturi ar trebui să faciliteze aplicarea principiului recunoașterii reciproce, îmbunătățind astfel funcționarea cooperării judiciare între statele membre ale UE.
3. Prima măsură, aceea privind dreptul la interpretare și traducere, o reprezintă directiva adoptată la 8 octombrie 2010.
4. În ceea ce privește temeiul juridic, propunerea se bazează pe articolul 82 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Acest articol stipulează că *„În măsura în care este necesar pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime. Aceste norme minime iau în considerare diferențele existente între tradițiile juridice și sistemele de drept ale statelor membre.*

Acestea se referă la:

(a) admisibilitatea reciprocă a probelor între statele membre;

(b) drepturile persoanelor în cadrul procedurii penale;

(c) drepturile victimelor criminalității;

(d)[...].”

Pentru o bună funcționare a recunoașterii reciproce este necesar să existe încredere reciprocă. Este necesar un anumit grad de compatibilitate de natură să consolideze încrederea reciprocă, și, în consecință, cooperarea.

5. Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) prevede dreptul la un proces echitabil; articolul 48 garantează drepturile la apărare, sensul și domeniul de aplicare fiind același cu ale drepturilor garantate de articolul 6 alineatul

(3) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO)¹. În ceea ce privește Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dreptul la informare cu privire la drepturile individuale poate fi reținut din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) privind aplicarea articolului 6 din CEDO, care stipulează că autoritățile trebuie să aibă o abordare proactivă pentru a asigura că persoanele acuzate sunt informate cu privire la drepturile lor. Dreptul la informare cu privire la acuzația penală, întemeiat pe articolul 6 alineatul (3) litera (a) din CEDO, este fundamental pentru o persoană acuzată care trebuie să fie informată cu privire la învinuirile care i se aduc, astfel încât să-și poată pregăti apărarea. Articolul 9 alineatul (2) și articolul 14 alineatul (3) din Convenția internațională privind drepturile civile și politice² conține dispoziții foarte asemănătoare.

6. Pentru a elabora o propunere documentată, Comisia a efectuat un studiu de impact. Raportul privind studiul de impact poate fi accesat la adresa http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2010_en.htm

2. CONTEXT

7. Articolul 6 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) prevede că drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii. Articolul 6 alineatul (1) din TUE prevede că Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la Strasbourg la 12 decembrie 2007, care are aceeași valoare juridică cu cea a TFUE și TUE. Carta se aplică instituțiilor UE și statelor membre atunci când pun în aplicare legislația UE, de exemplu în domeniul cooperării judiciare în materie penală la nivelul Uniunii Europene.
8. Potrivit concluziilor președinției Consiliului European de la Tampere³, principiul recunoașterii reciproce ar trebui să devină piatra de temelie a cooperării judiciare, întrucât recunoașterea reciprocă „...și apropierea necesară a legislației ar facilita [...] protecția judiciară a drepturilor individuale”⁴.
9. Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European din 26 iulie 2000 privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor în materie penală⁵ a precizat că „trebuie [...] să se asigure că tratamentul acordat persoanelor suspectate și drepturile persoanelor învinuite nu numai că nu vor fi afectate în urma punerii în aplicare a principiului [privind recunoașterea reciprocă], ci dimpotrivă, garanțiile vor fi chiar îmbunătățite prin acest proces”.

¹ Explicarea articolului 48, explicații privind Carta drepturilor fundamentale.

² U.N.T.S. 999. 171. Convenția internațională privind drepturile civile și politice a fost prezentată pentru semnare în temeiul Rezoluției Adunării Generale a ONU din 16 decembrie 1966, ulterior ratificată de toate statele membre, astfel încât a devenit obligatorie pentru acestea, în cadrul dreptului internațional.

³ 15 și 16 octombrie 1999.

⁴ Concluzia nr. 33.

⁵ COM(2000) 495, 29.7.2000.

10. Această abordare a fost susținută în Programul de măsuri de punere în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală⁶ adoptat de Consiliu și de Comisie. În cadrul acestui program s-a subliniat că „recunoașterea reciprocă depinde semnificativ de o serie de parametri care îi determină eficacitatea”.
11. Printre acești parametri se numără mecanismele de garantare a drepturilor persoanelor suspectate (parametrul 3) și definiția standardelor comune minime necesare pentru facilitarea punerii în aplicare a principiului recunoașterii reciproce (parametrul 4). Prezenta propunere de directivă constituie forma ce corespunde scopului declarat, și anume, consolidarea protecției drepturilor individuale.
12. În 2004, Comisia a înaintat o amplă propunere legislativă⁷ privind anumite drepturi majore ale persoanelor învinuite în cadrul procedurilor penale, însă această propunere nu a fost adoptată de Consiliu.
13. La 30 noiembrie 2009, Consiliul „Justiție” a adoptat o Foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau învinuite în cadrul procedurilor penale⁸ solicitând adoptarea, pe baza unei abordări graduale, a cinci măsuri referitoare la câteva drepturi procedurale majore și invitând Comisia să prezinte propunerile necesare în acest scop. Consiliul a recunoscut că până în prezent nu s-a făcut destul la nivel european pentru salvagardarea drepturilor individuale fundamentale în cadrul procedurilor penale. Avantajul deplin al legislației UE în acest domeniu va fi constatat numai după ce toate măsurile vor face obiectul unei transpuneri în legislația în domeniu. A doua măsură din Foaia de parcurs se referă la dreptul la informare.
14. Programul de la Stockholm, adoptat de Consiliul European din 10-11 decembrie 2009⁹, a reafirmat importanța drepturilor persoanelor în cadrul procedurilor penale, ca valoare fundamentală a Uniunii și componentă esențială a încrederii reciproce între statele membre și a încrederii publice în UE. Protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor va contribui, de asemenea, la eliminarea obstacolelor la libera circulație. Programul de la Stockholm menționează Foaia de parcurs ca fiind o parte integrantă din programul multianual și invită Comisia să înainteze propuneri adecvate pentru punerea în aplicare rapidă a acesteia.

3. DREPTUL LA INFORMARE CONSACRAT PRIN CARTĂ ȘI CEDO

15. Articolul 6 din Cartă – Dreptul la libertate și la securitate – prevede:

„Orice persoană are dreptul la libertate și la securitate.”

Articolul 47 din Cartă – Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil – prevede:

„(...) Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, anterior

⁶ JO C 12, 15.1.2001, p. 10.

⁷ COM (2004) 328, 28.4.2004.

⁸ JO C 295, 4.12.2009, p.1.

⁹ Concluziile Consiliul European, 10-11 decembrie 2009.

instituită prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.

(...).”

Articolul 48 din Cartă – Presumția de nevinovăție și dreptul la apărare – prevede:

„2. Se garantează oricărei persoane acuzate respectarea dreptului la apărare.

Carta garantează și reflectă, în domeniul de aplicare al acesteia, drepturile corespunzătoare consacrate în CEDO.

Articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță – prevede:

„(2) Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei învinuiri care i se aduce.”

(...).”

Iar articolul 6 - Dreptul la un proces echitabil – prevede:

„(3) Orice persoană învinuită de săvârșirea unei fapte penale beneficiază de următoarele drepturi minime:

(a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în detaliu, asupra naturii și temeiului învinuirii care i se aduce;

(b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pentru a-și pregăti apărarea;

[...]”

16. O serie de studii recente¹⁰ arată că modul în care persoanele suspectate sunt informate cu privire la drepturile lor diferă foarte mult și că, în majoritatea cazurilor, informațiile referitoare la drepturi sunt furnizate pe cale verbală, ceea ce diminuează eficacitatea informării și îngreunează monitorizarea. Dreptul la informare nu este menționat în mod explicit în CEDO. Cu toate acestea, există o jurisprudență care impune autorităților judiciare să adopte măsuri pozitive pentru a asigura conformarea efectivă cu articolul 6 din CEDO, de exemplu deciziile în cauzele *Padalov*¹¹ și *Talat Tunc*¹², în care CEDO a statuat că autoritățile ar trebui să adopte o atitudine activă prin informarea persoanei suspectate cu privire la dreptul la consultanță juridică din oficiu. În cauza *Panovits*¹³, CEDO a statuat că autoritățile au obligația pozitivă de a informa persoana suspectată cu privire la dreptul la asistență juridică și la consultanță juridică din oficiu, dacă sunt întrunite condițiile pentru acest lucru. Nu este suficient ca aceste informații să fie oferite în scris, de exemplu printr-o Comunicare scrisă cu privire la drepturi, astfel cum s-a procedat de către autorități în cauza *Panovits*.

¹⁰ T Spronken, G Vermeulen et al, *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*, Antwerp 2009; E Cape, Z Namoradze et al, *Effective Criminal Defence in Europe*, Antwerp 2010.

¹¹ Padalov / Bulgaria, hotărârea din 10 august 2006, plângerea nr. 54784/00.

¹² Talat Tunc / Turcia, hotărârea din 27 martie 2007, plângerea nr. 32432/96

¹³ Cauza Panovits / Cipru, hotărârea din 11 decembrie 2008, plângerea nr. 4268/04 paragrafele 72-73.

CEDO subliniază că autoritățile trebuie să adopte toate măsurile întemeiate pentru a garanta că persoana suspectă este pe deplin informată cu privire la drepturile sale.

17. Articolul 5 alineatul (2) și articolul 6 alineatul (3) litera (a) din CEDO impun autorităților judiciare obligația de a informa persoana suspectată cu privire la natura și la temeiul pentru care a fost învinuită, astfel încât să se ofere persoanei suspectate posibilitatea de a înțelege acuzațiile care i se aduc și, în acest fel, să-și poată pregăti apărarea¹⁴ sau să atace în justiție legalitatea arestării sale¹⁵. Cu toate că ambele articole se referă în mod expres la informațiile obligatorii, ele se limitează la informarea factuală cu privire la motivele arestării, la natura și temeiul învinuirilor și la baza juridică a acestora. Cantitatea de informații care trebuie comunicate persoanei învinuite depinde de natura și de complexitatea cauzei, întrucât articolul 6 alineatul (3) litera (b) prevede că persoanei respective trebuie să i se ofere „*timpul și înlesnirile adecvate*” pentru a-și pregăti apărarea, iar acest lucru diferă de la caz la caz¹⁶. Rezultă că se poate cere autorităților să adopte măsuri suplimentare pentru a asigura că persoana suspectată a înțeles cu adevărat informațiile primite¹⁷. Din jurisprudența CEDO rezultă că majoritatea problemelor în materie de conformitate apar în legătură cu măsurile pozitive care ar trebui să asigure un proces echitabil. Punerea la dispoziție a informației nu este suficientă, în sensul că persoana suspectată ar fi putut să o solicite. Obligația informării persoanei suspectate cu privire la natura și temeiul învinuirii aduse revine procuraturii și ea nu poate fi respectată în mod pasiv prin punerea la dispoziție a informației fără ca aceasta să fie adusă la cunoștința apărării¹⁸. CEDO nu oferă nici un indiciu cu privire la informațiile care ar trebui oferite. Cu toate că CEDO a hotărât în cauza *Kamasinski*¹⁹ că, în principiu, unei persoane suspectate ar trebui să i se ofere o traducere scrisă a învinuirii aduse atunci când nu înțelege limba cauzei, Curtea a acceptat că explicațiile verbale erau suficiente pentru a se respecta dispozițiile articolului 6 alineatul (3) litera (a).
18. În conformitate cu mandatul prezentat în Foaia de parcurs privind drepturile procedurale, prezenta directivă stabilește cerințele minime la nivelul UE privind informarea persoanelor suspectate și învinuite cu privire la drepturile procedurale de care beneficiază și la dosarul cauzei. Este promovată astfel aplicarea Cartei drepturilor fundamentale, în special articolele 6, 47 și 48 din aceasta, prin întemeierea pe articolele 5 și 6 din CEDO, astfel cum au fost interpretate de CEDO.

4. DISPOZIȚII SPECIFICE

Articolul 1 - Obiectiv

19. Acest articol stabilește obiectivul directivei, și anume acela de a stabili normele privind drepturile persoanelor suspectate și învinuite de a fi informate cu privire la drepturile lor și la învinuirile care li se aduc în cadrul procedurilor penale.

¹⁴ *Mattoccia/Italia*, hotărârea din 25 iulie 2000, plângerea nr. 23969/94, paragraful 60.

¹⁵ *Fox, Campbell și Hartley*, hotărârea din 30 august 1990, plângerea nr. A 182 paragraful 40.

¹⁶ *Pélissier și Sassi / Franța*, hotărârea din 25 martie 1999, plângerea nr. 25444/94 paragraful 54 și cauza *Mattoccia / Italia*, hotărârea din 25 iulie 2000, plângerea nr. 23969/94, paragrafele 60 și 71.

¹⁷ *Brozicek/Italia*, hotărârea din 19 decembrie 1989, plângerea nr. 10964/84 paragraful 41, cauza *Mattoccia/Italia*, hotărârea din 25 iulie 2000, plângerea nr. 23969/94 paragraful 65 și cauza *Vaudelle/Franța*, hotărârea din 30 ianuarie 2000, plângerea nr. 35683/97 paragraful 59.

¹⁸ *Mattoccia / Italia*, hotărârea din 25 iulie 2000, , plângerea nr. 23969/94 paragraful 65.

¹⁹ *Kamasinski/Austria*, hotărârea din 19 decembrie 1989, cauza, plângerea nr. 9783/82 paragraful 79.

Articolul 2 - Domeniu de aplicare

20. Directiva se aplică din momentul în care unei persoane i se aduce la cunoștință de către autoritățile competente ale unui stat membru, prin notificare sau în alt mod, că este suspectată sau învinuită de a fi comis o infracțiune, până la încheierea procedurilor (inclusiv a oricărui recurs). Cu toate acestea, nu se aplică în procedurile conduse de autoritățile administrative în legătură cu încălcarea legislației în domeniul concurenței, fie că este de drept intern, fie europeană, în afara cazului în care cauza respectivă este adusă în fața unei instanțe care deține competența în cauze penale.
21. Sunt prevăzute în mod explicit procedurile mandatului european de arestare²⁰. În această privință, directiva conferă aplicabilitate garanțiilor procedurale prevăzute la articolele 47 și 48 din Cartă și la articolele 5 și 6 din CEDO privind procedurile de predare bazate pe mandatul european de arestare.

Articolul 3 - Dreptul la informare cu privire la drepturi

22. Articolul stabilește principiul general conform căruia toate persoanele suspectate și învinuite în cadrul procedurilor penale trebuie să fie informate cu privire la drepturile procedurale relevante cât mai devreme în cursul procedurilor. Aceste informații trebuie furnizate într-un limbaj simplu și accesibil, pe cale verbală sau în scris.
23. Alineatul (2) din prezentul articol stabilește drepturile minime și obligațiile statelor membre rezultate din Cartă, din CEDO, din Convenția europeană privind drepturile civile și politice, precum și din legislația UE aplicabilă, considerate a fi elemente cheie pentru garantarea echității procedurilor penale din etapa inițială.

Articolul 4 - Dreptul la informare în scris cu privire la drepturile în momentul arestării

24. Acest articol specifică obligația generală a statelor membre de a informa persoanele suspectate sau acuzate cu privire la drepturile lor procedurale în cazurile în care aceste persoane sunt lipsite de libertate de către autoritățile competente ale statelor membre în cursul procedurilor penale cu privire la faptul că sunt suspectate de a fi comis o infracțiune (de exemplu, prin arestare de către poliție și arest preventiv în baza unei ordonanțe judecătorești). Statele membre au obligația de a informa *în scris* aceste persoane cu privire la drepturile de care beneficiază. Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT) a subliniat în repetate rânduri, în rapoartele sale, faptul că, conform experienței sale, perioada imediat următoare lipirii de libertate este perioada în care persoana arestată este considerată ca fiind deosebit de vulnerabilă în ceea ce privește riscul de a fi obiectul intimidărilor și maltratării fizice. În conformitate cu CPT, este esențial ca o persoană suspectată sau învinuită să fie informată cu promptitudine cu privire la drepturile sale, și anume imediat după arestarea sa și în modul cel mai eficient, pe baza unui formular în care i se explică în mod direct drepturile de care beneficiază²¹ (Notă privind drepturile). În lumina jurisprudenței recente a CEDO²²,

²⁰ Decizia-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (2002/584/JAI).

²¹ CPT, normele CPT – secțiunile „de fond” din Rapoartele generale ale CPT, CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009, p. 11 și 12.

²² *Panovits / Cipru*, hotărârea din 11 decembrie 2008, plângerea nr. 4268/04 paragraful 67.

autoritățile competente ale statelor membre trebuie să asigure că persoana arestată înțelege în ansamblu informațiile prevăzute de Nota privind drepturile. Trebuie să i se permită persoanei arestate de a păstra Nota privind drepturile pe toată perioada detenției.

25. Nota privind drepturile trebuie redactată într-un limbaj care să fie ușor de înțeles de către o persoană din afara sistemului judiciar care nu cunoaște procedura penală și trebuie să prevadă informațiile prevăzute la articolul 3 alineatul (2). Pentru a ajuta statele membre să întocmească o astfel de Notă privind drepturile și pentru a promova consecvența la nivelul Uniunii Europene a informațiilor furnizate în scris, anexa I la prezenta directivă conține un model de Notă privind drepturile pe care îl pot utiliza statele membre. Acest model este orientativ și poate face obiectul revizuirii în contextul raportului care va fi prezentat de Comisia Europeană cu privire la punerea în aplicare, conform articolului 12 din directivă și odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs. Conținutul acestui model de notă nu aduce atingere drepturilor care se aplică în mod curent în statele membre.
26. Nota privind drepturile trebuie prezentată persoanei suspectate sau învinuite într-o limbă pe care o înțelege. Autoritățile polițienești trebuie să păstreze versiuni lingvistice, pe suport electronic și ușor de imprimat imediat ce este nevoie, în toate limbile vorbite în mod obișnuit în localitatea de care aparțin. În cazul în care nu există o anumită versiune lingvistică, persoana suspectată sau învinuită trebuie informată pe cale verbală cu privire la drepturile de care beneficiază, într-o limbă pe care o înțelege, iar Nota privind drepturile trebuie să le fie înmănată fără întârziere nejustificată (și anume, de îndată ce devine disponibilă după traducerea în limba relevantă). În cazul persoanelor care suferă de hipoacuzie sau de cecitate parțială sau care nu pot citi, statele membre trebuie să identifice o metodă de transmitere a informațiilor.

Articolul 5 - Dreptul la informare în scris cu privire la drepturile în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare

27. Se aplică diferite drepturi persoanelor care fac obiectul mandatului european de arestare (de exemplu, dreptul la audiere). Statele membre trebuie să asigure existența unei versiuni specifice a Notei privind drepturile pentru persoanele care fac obiectul acestor proceduri. Anexa II la prezenta directivă prevede un model de Notă privind drepturile care poate fi utilizat de statele membre. Acest model este orientativ și poate face obiectul revizuirii în contextul raportului care va fi prezentat de Comisia Europeană cu privire la punerea în aplicare, conform articolului 12 din directivă și odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs. Conținutul acestui model de notă nu aduce atingere drepturilor care se aplică în mod curent în statele membre.

Articolul 6 - Dreptul la informare cu privire la învinuire

28. În momentul în care o persoană a fost învinuită de a fi comis o infracțiune, aceasta trebuie să primească suficiente informații cu promptitudine, în detaliu și într-o limbă pe care o înțelege, astfel încât aceasta să-și poată pregăti apărarea și să atace deciziile din etapa preliminară procesului, dacă este cazul. Aceasta este o condiție prevăzută de Cartă și de CEDO. Acest articol stabilește cu precizie informațiile care trebuie furnizate, drept condiție minimă.

Articolul 7 – Dreptul de acces la dosarul cauzei

29. Modul cel mai eficient de a furniza unei persoane suspectate sau învinuite informații detaliate cu privire la învinuire, astfel încât aceasta să-și poată pregăti în mod adecvat apărarea la proces este de a se acorda acestei persoane sau avocatului acesteia accesul la dosarul cauzei. Din cercetările recente²³ rezultă că în marea majoritate, statele membre acordă deja accesul la dosarul cauzei într-o anumită etapă a procedurilor penale. CEDO a statuat în mod consecvent că, în funcție de etapa procedurilor penale, articolul 5 alineatul (4) și articolul 6 alineatul (3) litera (b) din CEDO și principiul egalității „armelor” dintre parchet și apărare impun statelor membre să aducă la cunoștința apărării toate dovezile materiale pe care le deține în apărarea sau în acuzarea persoanei învinuite²⁴ și să acorde avocatului persoanei învinuite accesul la documentele relevante atașate la dosarul cauzei²⁵.
30. Alineatul (1) prevede că, în cazul în care o persoană suspectată sau pusă sub acuzare este arestată în timpul procedurilor penale, trebuie să se acorde accesul la documentele atașate la dosarul cauzei și care au relevanță pentru a se stabili legalitatea detenției de către autoritatea judiciară competentă. Accesul limitat la dosarul cauzei asigură echitatea procedurilor preliminare etapei procesuale, din punct de vedere al legalității arestării și detenției. Atunci când stabilesc documentele și informațiile la care acordă accesul, statele membre trebuie să acorde o atenție deosebită protejării eficacității programelor de clemență la care se recurge în cercetările întreprinse în temeiul dreptului penal privind comportamentul de cartel.
31. Alineatul (2) impune statelor membre să acorde accesul la dosarul cauzei *tuturor* persoanelor învinuite, indiferent dacă sunt sau nu în arest preventiv, în cazul în care s-a încheiat cercetarea penală. Accesul la anumite documente din dosarul cauzei poate fi respins de către o autoritate judiciară competentă în cazul în care accesul la aceste documente poate avea drept consecință periclitarea gravă a vieții unei alte persoane sau poate afecta grav securitatea internă a statului membru în care se desfășoară procedurile. O astfel de restricționare a accesului la dosar se va aplica doar în circumstanțe excepționale.
32. Accesul la dosar nu trebuie limitat la o singură vizionare. Dacă persoana învinuită sau avocatul acesteia consideră necesar, trebuie să se acorde în continuare accesul. În cazul în care un dosar este deosebit de voluminos sau dacă așa o cer interesele actului de justiție, persoanei învinuite trebuie să i se înmâneze un inventar al tuturor documentelor atașate la dosarul cauzei, în așa fel încât învinuitul să poată hotărî care sunt documentele pentru care dorește să i se acorde accesul.

Articolul 8 – Verificare și remedieri

33. Pentru a se asigura că o persoană suspectată sau învinuită primește toate informațiile la care are dreptul, statele membre trebuie să instituie o procedură pe baza căreia să

²³ T Spronken, G Vermeulen et al, *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*, Antwerp 2009; E Cape, Z Namoradze et al, *Effective Criminal Defence in Europe*, Antwerp 2010.

²⁴ *Edwards / Marea Britanie*, hotărârea din 16 decembrie 1992, plângerea nr. 13071/87, paragraful 36.

²⁵ *Garcia Halva / Germania*, hotărârea din 13 februarie 2001, plângerea nr. 23541/94, paragrafele 47-55; *Schöps / Germania*, hotărârea din 13 februarie 2001, plângerea nr. 251164/94, paragrafele 41-42; *Mooren / Germania*, hotărârea din 9 iulie 2009, plângerea nr. 11364/03, paragrafele 121-124.

constate dacă persoana în cauză a primit informațiile cu privire la drepturi. Acest lucru se poate face, de exemplu, prin intermediul unui formular pe care persoana în cauză să-l semneze, confirmând astfel că a primit informațiile cu privire la drepturi sau printr-o mențiune în registrul de detenție.

Articolul 9 – Formare

34. Scopul acestui articol este de a asigura că ofițerii de poliție ai statelor membre, procurorii și judecătorii beneficiază de o formare necesară și adecvată pentru a-și îndeplini atribuțiile care le revin în temeiul articolelor 3 – 8 din directivă. În special, este imperativ ca acești funcționari să dețină cunoștințele necesare și detaliate cu privire la drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și învinuite, astfel încât să poată oferi persoanelor suspectate și învinuite informații relevante și cu eficiență practică privind drepturile de care beneficiază.

Articolul 10 - Clauza de neregresiune

35. Scopul acestui articol este să asigure că stabilirea de standarde comune minime în conformitate cu prezenta directivă nu are ca efect scăderea nivelului standardelor în anumite state membre și că standardele consacrate prin CEDO sunt menținute. Statele membre au deplina libertate de a stabili standarde mai înalte decât cele convenite în prezenta directivă.

Articolul 11 - Punere în aplicare

36. Acest articol impune statelor membre obligația de a pune în aplicare directiva până la x /xx/ 20xx și de a trimite Comisiei, până la aceeași dată, textul dispozițiilor de transpunere a directivei în dreptul intern.

Articolul 12 – Raportare

37. În decurs de 36 de luni de la data publicării directivei în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, Comisia trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport în care să evalueze în ce măsură statele membre au adoptat măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive și, dacă este necesar, să fie însoțit de propuneri legislative.

Articolul 13 – Intrare în vigoare

38. Acest articol prevede că directiva va intra în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Anexa I

39. Această anexă conține un model orientativ de Notă privind drepturile care trebuie furnizată unei persoane suspectate sau acuzate în momentul arestării, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1). Modelul de Notă privind drepturile explică într-un limbaj simplu și cu relevanță imediată drepturile minime prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din directivă. Statele membre nu sunt obligate să utilizeze acest model, dar se presupune că acelea care îl vor utiliza au pus în aplicare articolul 4 din directivă. Acest model poate face obiectul revizuirii în contextul raportului privind punerea în aplicare a directivei, care va fi prezentat de Comisia Europeană în temeiul articolului

12 din directivă și odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs. Conținutul acestui model de notă nu aduce atingere drepturilor care se aplică în prezent în statele membre.

Anexa II

40. Această anexă prevede un model orientativ de Notă privind drepturile, care trebuie furnizată unei persoane arestate în temeiul mandatului european de arestare, astfel cum se prevede la articolul 5. Statele membre nu sunt obligate să utilizeze acest model, dar se presupune că acelea care îl vor utiliza au pus în aplicare articolul 5 din directivă. Acest model poate face obiectul revizuirii în contextul raportului privind punerea în aplicare a directivei, care va fi prezentat de Comisia Europeană în temeiul articolului 12 din directivă și odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs. Conținutul acestui model de notă nu aduce atingere drepturilor care se aplică în prezent în statele membre.

5. PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII

41. Obiectivul propunerii nu poate fi realizat în mod suficient de statele membre prin acțiune individuală, întrucât există încă diferențe importante în ceea ce privește modul concret și momentul în care informațiile sunt furnizate, ceea ce conduce la standarde diferite în cadrul UE. Întrucât obiectivul propunerii este acela de a promova încrederea reciprocă, doar acțiunile întreprinse de UE vor permite stabilirea unor standarde comune minime care să se aplice la nivelul întregii Uniuni Europene. Propunerea va apropia normele procedurale de fond ale statelor membre cu privire la transmiterea informațiilor referitoare la drepturi și la învinuirile aduse persoanelor suspectate sau învinuite de a fi comis o infracțiune, în vederea construirii încrederii reciproce. Prin urmare, propunerea respectă principiul subsidiarității. Comisia propune o soluție ușor diferită față de opțiunea preferată menționată în studiul de impact, însă aceasta are un impact asemănător. Costul acțiunii mandatate de UE este același cu cel estimat pentru opțiunea preferată inițial, întrucât statele membre vor suporta costuri suplimentare doar dacă aleg să își exercite puterea de decizie, în loc să utilizeze modelul orientativ propus în Nota privind drepturile.

6. PRINCIPIUL PROPORȚIONALITĂȚII

42. Propunerea respectă principiul proporționalității întrucât nu depășește nivelul minim necesar pentru realizarea la nivel european a obiectivului declarat și ceea ce este necesar pentru îndeplinirea acestuia.

Propunere de

DIRECTIVĂ .../.../EU A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 82 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta), articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) și articolul 14 din Convenția internațională privind drepturile civile și politice (CIDCP) consacră dreptul la un proces echitabil. Articolul 48 din Cartă garantează respectarea dreptului la apărare.
- (2) Articolul 6 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și articolul 5 din CADO consacră dreptul la libertate și securitate, fără ca limitarea acestora să poată depăși limitările permise de CADO în prevederile de la articolul 5 și deduse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.
- (3) Uniunea Europeană și-a stabilit obiectivul de a menține și de a dezvolta un spațiu de libertate, securitate și justiție. În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, în special punctul 33, principiul recunoașterii reciproce ar trebui să devină piatra de temelie a cooperării judiciare în cauze civile și penale în cadrul Uniunii, întrucât consolidarea recunoașterii reciproce a hotărârilor judiciare și apropierea necesară a legislației ar facilita cooperarea între autorități, precum și protecția judiciară a drepturilor individuale.
- (4) În conformitate cu concluziile de la Tampere, Consiliul a adoptat, la 29 noiembrie 2000, un program de măsuri pentru punerea în aplicare a principiului recunoașterii

¹ JO C, p .

² JO C, p .

reciproce a hotărârilor în materie penală³. În introducerea la programul de măsuri se menționează că principiul recunoașterii reciproce „are drept obiectiv consolidarea cooperării dintre statele membre”, precum și „creșterea protecției drepturilor individuale”.

- (5) Punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor materie penală implică faptul că fiecare stat membru are încredere în sistemele de justiție penală ale celorlalte state membre. Gradul de recunoaștere reciprocă depinde, în mare măsură, de o serie de parametri, care includ mecanisme de protecție a drepturilor persoanelor suspectate și standarde comune minime, necesare pentru a se facilita aplicarea principiului recunoașterii reciproce.
- (6) Recunoașterea reciprocă poate funcționa în mod eficient doar într-un climat de încredere, în cadrul căruia nu doar autoritățile judiciare, ci toți participanții la procedurile penale consideră hotărârile autorităților judiciare din alte state membre ca fiind echivalente celor emise de propriile autorități, ceea ce presupune încredere nu numai în justetea normelor statului partener, ci și în faptul că aceste norme se aplică în mod corect.
- (7) Cu toate că statele membre sunt părți la CEDO și la CIDCP, experiența a arătat că doar acest element nu poate oferi întotdeauna un grad suficient de încredere în sistemele de justiție penală ale altor state membre.
- (8) Consolidarea încrederii reciproce necesită norme detaliate privind protecția drepturilor și garanțiilor procedurale care își au originea în Carta, CEDO și CIDCP. Atunci când pun în aplicare prezenta directivă, statele membre nu ar trebui în nici un caz să prevadă standarde al căror nivel să fie inferior celui stabilit de Convenție și de Cartă și celui consacrat de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului.
- (9) Articolul 82 alineatul (2) din tratat prevede instituirea unor norme minime aplicabile în statele membre în vederea facilitării recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în cauze penale cu dimensiune transfrontalieră. Articolul 82 alineatul (2) litera (b) prevede că „drepturile persoanelor în procedura penală” reprezintă unul din domeniile în care pot fi instituite norme minime.
- (10) Normele comune minime ar trebui să aibă drept rezultat sporirea încrederii în sistemele de justiție penală ale tuturor statelor membre, fapt ce ar trebui să determine o cooperare judiciară mai eficientă într-un climat de încredere reciprocă, precum și promovarea pe teritoriul Uniunii Europene a unei culturi în materie de drepturi fundamentale. De asemenea, normele comune minime ar trebui să îndepărteze obstacolele în calea liberei circulații a cetățenilor. Astfel de norme comune minime ar trebui să se aplice informării în cadrul procedurilor penale.
- (11) La 30 noiembrie 2009, Consiliul a adoptat Foaia de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și ale persoanelor învinuite în cadrul procedurilor penale (Foaia de parcurs)⁴. Pe baza unei decizii etapizate, Foaia de parcurs prevede adoptarea de măsuri privind dreptul la traducere și la interpretare,

³ JO C 12, 15.1.2001, p. 10.

⁴ JO C 295, 4.12.2009, p. 1.

dreptul la informare cu privire la drepturi și informații privind capetele de acuzare, dreptul la consultanță juridică și la asistență juridică, dreptul la comunicare cu rudele, cu angajatorii și autoritățile consulare, precum și cu privire la măsuri speciale de protecție pentru persoanele suspectate sau învinuite care sunt în situații vulnerabile. Foaia de parcurs pune în evidență faptul că ordinea prezentării drepturilor este orientativă, prin urmare poate fi modificată în funcție de priorități. Ea este concepută în așa fel încât să funcționeze ca un întreg; avantajele acesteia vor fi constatate pe deplin numai atunci când vor fi puse în aplicare toate părțile componente ale acesteia.

- (12) În Programul de la Stockholm, adoptat la 11 decembrie 2009⁵, Consiliul European a salutat adoptarea Foii de parcurs și a inclus-o în Programul de la Stockholm (punctul 2.4.) Consiliul European a subliniat că Foaia de parcurs nu are un caracter exhaustiv și a invitat Comisia să examineze și alte aspecte ale drepturilor procedurale minime pentru persoanele suspectate și persoanele învinuite și, în același timp, să evalueze dacă trebuie abordate și alte aspecte, de exemplu prezumția de nevinovăție, pentru a se promova o mai bună cooperare în domeniu.
- (13) Prima măsură prevăzută de Foaia de parcurs este o directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind drepturile la interpretare și la traducere în cadrul procedurilor penale⁶.
- (14) Prezenta directivă se referă la măsura B din Foaia de parcurs. Aceasta stabilește standarde comune minime ce urmează a fi aplicate în domeniul informării cu privire la drepturi și la învinuiri, care vor fi aduse la cunoștința persoanelor suspectate sau învinuite de a fi comis o infracțiune, în vederea consolidării încrederii reciproce a statelor membre. Directiva promovează aplicarea Cartei, în special articolele 6, 47 și 48 din aceasta, prin întemeierea pe articolele 5 și 6 din CEDO, astfel cum au fost interpretate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În comunicarea sa intitulată „Crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție pentru cetățenii Europei”, Plan de acțiune pentru punerea în aplicare a Programului de la Stockholm⁷, Comisia a anunțat prezentarea unei propuneri privind dreptul la informare în 2010.
- (15) Prezenta directivă nu se aplică în procedurile conduse de autoritățile administrative în legătură cu încălcarea legislației în domeniul concurenței, fie că este de drept intern, fie europeană, în afara cazului în care cauza respectivă este adusă în fața unei instanțe care deține competența în materie penală.
- (16) Dreptul la informare cu privire la drepturi (care este consacrat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului) trebuie prevăzut în mod explicit de directivă. Astfel, directiva oferă o protecție care depășește protecția asigurată în prezent de Convenția europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dreptul la informare cu privire la învinuiri este consacrat de articolele 5 și 6 din CEDO, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, precum și de articolele 9 și 14 din CIDCP. Dispozițiile prezentei directive trebuie să faciliteze aplicarea acestor drepturi în practică, în vederea garantării dreptului la un proces echitabil.

⁵ JO C 115, 4.5.2010.

⁶ Directiva 2010/xxx/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind drepturile la interpretare și traducere în procedurile penale (8 octombrie 2010).

⁷ COM(2010) 171 din 20 aprilie 2010.

- (17) Persoana suspectată sau învinuită ar trebui să aibă posibilitatea de a cunoaște și înțelege drepturile de care beneficiază și de a fi în măsură să valorifice aceste drepturi înainte de a fi interogat de poliție. Persoana respectivă ar trebui să fie informată prompt și într-o limbă pe care o înțelege cu privire la natura și cauza învinuirii care i se aduce și să primească informații cu privire la drepturile cu relevanță imediată.
- (18) Informațiile cu privire la drepturi trebuie furnizate prompt tuturor persoanelor suspectate sau învinuite la începutul procedurilor penale, pe cale verbală sau în scris. Informațiile privind drepturile, furnizate în temeiul prezentei directive, ar trebui să includă drept cerință minimă în temeiul prezentei directive, informații privind dreptul de a fi asistat de un avocat, dreptul de a fi informat cu privire la învinuire și, dacă este cazul, acordarea accesului la dosarul cauzei, dreptul la interpretare și traducere pentru acele persoane care nu înțeleg limba în care se desfășoară procedurile, precum și dreptul de a fi adus cu promptitudine în fața instanței atunci când persoana suspectată sau învinuită este arestată. Acest lucru nu afectează informațiile furnizate cu privire la alte drepturi procedurale care derivă din Cartă, din CEDO, CIDCP și din legislația aplicabilă a UE, astfel cum a fost interpretată de instanțele competente.
- (19) În cazul în care o persoană suspectată sau învinuită este arestată, informațiile privind drepturile procedurale cu relevanță imediată trebuie furnizate printr-o notă scrisă privind drepturile, întocmită într-un mod ușor de înțeles, astfel încât să existe garanția că persoana respectivă a înțeles în mod real drepturile de care beneficiază. Pentru a ajuta statele membre să întocmească Nota privind drepturile, și pentru a promova o mai mare coerență între statele membre, în anexa I la prezenta directivă a fost prevăzut un model de Notă privind drepturile, pe care îl pot utiliza statele membre. Acest model este orientativ și poate face obiectul revizuirii în contextul raportului care va fi prezentat de Comisia Europeană cu privire la punerea în aplicare, conform articolului 12 din directivă și, de asemenea, odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs. Conținutul acestui model de notă nu aduce atingere drepturilor care se aplică în prezent în statele membre.
- (20) O persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni ar trebui să beneficieze de toate informațiile necesare referitoare la învinuirea care i se aduce, astfel încât aceasta să-și poată pregăti apărarea și să se garanteze echitatea procedurilor penale.
- (21) Mijlocul cel mai eficient de a asigura că persoana suspectată sau învinuită deține informații suficiente cu privire la învinuirea care i se aduce este de a permite acesteia sau avocatului acesteia accesul la dosarul cauzei. Accesul poate fi restricționat în cazul în care ar periclita grav viața unei alte persoane sau securitatea statului membru.
- (22) Statele membre ar trebui să dispună de un mecanism prin care să verifice dacă persoanele suspectate sau învinuite au primit toate informațiile la care sunt îndreptățite, cu privire la drepturi și la învinuire.
- (23) Funcționarilor din statele membre care lucrează în acest domeniu ar trebui să li se ofere o formare adecvată cu privire la drepturile procedurale ale persoanelor suspectate sau persoanelor învinuite.
- (24) În conformitate cu Convenția ONU privind drepturile copilului, prin copil se înțelege orice persoană sub vârsta de 18 ani. În toate acțiunile referitoare la copii, interesul superior al copiilor trebuie să primeze.

- (25) Drepturile prevăzute în prezenta directivă ar trebui să se aplice, *mutatis mutandis*, și procedurilor de executare a mandatului european de arestare, conform Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre⁸. Pentru a ajuta statele membre să întocmească Nota privind drepturile, și pentru a promova o mai mare coerență între statele membre, în anexa I la prezenta directivă a fost prevăzut un model de Notă privind drepturile, pe care îl pot utiliza statele membre. Acest model este orientativ și poate face obiectul revizuirii în contextul raportului care va fi prezentat de Comisia Europeană cu privire la punerea în aplicare, conform articolului 12 din directivă și, de asemenea, odată cu intrarea în vigoare a tuturor măsurilor din Foaia de parcurs.
- (26) Dispozițiile prezentei directive stabilesc un set de norme minime. Statele membre pot extinde drepturile prevăzute de prezenta directivă pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție și în cazul situațiilor care nu sunt prevăzute în mod explicit de prezenta directivă. Nivelul de protecție ar trebui să nu fie inferior standardelor prevăzute de CEDO, astfel cum sunt interpretate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.
- (27) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și se conformează principiilor recunoscute de Cartă. În special, prezenta directivă urmărește promovarea dreptului la libertate, a dreptului la un proces echitabil și a drepturilor la apărare, precum și promovarea drepturilor copilului. Aceasta trebuie pusă în aplicare în mod corespunzător.
- (28) Statele membre ar trebui să asigure că dispozițiile prezentei directive, în cazurile în care corespund drepturilor garantate de CEDO, sunt puse în aplicare în conformitate cu cele din CEDO și astfel cum au fost dezvoltate de jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului.
- (29) Întrucât obiectivul stabilirii unor standarde minime comune nu poate fi realizat de statele membre prin acțiune unilaterală, nici la nivel național, nici la nivel regional sau local și întrucât acesta poate fi atins numai la nivelul Uniunii, Parlamentul European și Consiliul pot adopta măsuri conforme cu principiul subsidiarității, astfel cum sunt prevăzute de articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul menționat anterior, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge acest obiectiv.
- (30) [În conformitate cu articolele 1,2, 3 și 4 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat Tratatului privind Uniunea Europeană și Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene, Regatul Unit și Irlanda au comunicat dorința de a participa la adoptarea și aplicarea prezentei directive] sau [Fără a se aduce atingere articolului 4 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat Tratatului privind Uniunea Europeană și Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene, Regatul Unit și Irlanda nu vor participa la adoptarea prezentei directive și nu vor fi supuse și nici nu vor avea obligații în temeiul acesteia.]⁹

⁸ JO L 190 din 18.7.2002, p.1

⁹ Formularea finală a acestui considerent al directivei va depinde de poziția concretă a Regatului Unit și a Irlandei, adoptată în conformitate cu prevederile protocolului (nr. 21).

- (31) În conformitate cu articolul 1 și articolul 2 din Protocolul privind poziția Danemarcei, anexat Tratatului privind Uniunea Europeană și Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene, Danemarca nu participă la adoptarea prezentei directive și nu va fi supusă și nici nu va avea obligații în temeiul acesteia.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Obiect

Directiva prevede normele referitoare la dreptul persoanelor suspectate și învinuite la informare cu privire la drepturile acestora și la învinuirile aduse în cadrul procedurilor penale.

Articolul 2

Domeniul de aplicare

1. Prezenta directivă se aplică din momentul în care o persoană este informată de către autoritățile competente ale unui stat membru, prin notificare oficială sau în alt mod, cu privire la faptul că este suspectată sau învinuită de săvârșirea unei infracțiuni, până în momentul finalizării procedurilor, prin aceasta înțelegându-se hotărârea definitivă în legătură cu întrebarea dacă persoana suspectată sau învinuită a comis infracțiunea, inclusiv, dacă este cazul, pronunțarea sentinței și soluționarea unei căi de atac.
2. Prezenta directivă se aplică procedurilor privind executarea mandatului european de arestare.

Articolul 3

Dreptul la informare cu privire la drepturi

1. Statele membre asigură că orice persoană suspectată sau învinuită de comiterea unei infracțiuni este informată prompt, într-un limbaj simplu și accesibil, cu privire la drepturile procedurale de care beneficiază.
2. Informațiile la care se referă alineatul (1) includ cel puțin:
 - dreptul de a fi asistat de un avocat, *pro bono* dacă este cazul;
 - dreptul de a fi informat cu privire la învinuire și, dacă este cazul, de a i se acorda accesul la dosarul cauzei;
 - dreptul la interpretare și traducere;
 - dreptul de a fi adus cu promptitudine în fața unei instanțe, în cazul arestării persoanei suspectate sau învinuite.

Articolul 4

Dreptul la informare scrisă cu privire la drepturi în momentul arestării

1. Atunci când o persoană este arestată de autoritățile competente ale unui stat membru în timpul procedurilor penale, persoana respectivă primește cu promptitudine, în scris, informațiile cu privire la drepturile de care beneficiază (Notă cu privire la drepturi). Persoanei în cauză i se va oferi oportunitatea de a citi Nota cu privire la drepturi și i se va permite să dețină această Notă pe toată perioada în care este privată de libertate.
2. Nota cu privire la drepturi se redactează într-un limbaj simplu și include cel puțin informațiile prevăzute la articolul 3 alineatul (2). Anexa I la prezenta directivă prevede un model orientativ de astfel de notă.
3. Statele membre se asigură că, în cazul în care persoana suspectată sau învinuită nu vorbește sau nu înțelege limba procedurală, aceasta primește Nota cu privire la drepturi în limba pe care o înțelege. Statele membre asigură existența unui mecanism de transmitere a informațiilor unei persoane suspectate sau învinuite care suferă de cecitate parțială sau nu știe să citească. În cazul în care persoana suspectată sau învinuită este un copil, informațiile prevăzute de Nota privind drepturile se furnizează, de asemenea, pe cale verbală, într-un mod adaptat vârstei copilului, nivelului de maturitate, precum și capacităților intelectuale și emoționale ale copilului.
4. În cazul în care Nota privind drepturile nu este disponibilă în limba corespunzătoare, persoana suspectată sau învinuită este informată pe cale verbală, într-o limbă pe care o înțelege, cu privire la drepturile de care beneficiază. Ulterior, persoana respectivă trebuie să primească fără întârziere nejustificată Nota privind drepturile, într-o limbă pe care persoana în cauză o înțelege.

Articolul 5

Dreptul la informare scrisă cu privire la drepturi în cadrul procedurii privind mandatul european de arestare

Statele membre asigură că orice persoană care face obiectul procedurilor de punere în executare a mandatului european de arestare, primește o Notă corespunzătoare privind drepturile, în care se prevăd drepturile persoanei, astfel cum se prevede în Decizia-cadru (2002/584/JAI). Anexa II la prezenta directivă prevede un model orientativ de astfel de notă.

Articolul 6

Dreptul la informare cu privire la învinuire

1. Pentru a garanta echitatea procedurilor penale, statele membre asigură că o persoană suspectată sau învinuită primește informații suficiente cu privire la învinuire.
2. Informațiile necesare conform alineatului (1) se furnizează cu promptitudine și în detaliu, într-o limbă pe care persoana suspectată sau învinuită o înțelege. În cazul unui copil, informațiile referitoare la învinuire se furnizează într-un mod adaptat vârstei acestuia, nivelului de maturitate, precum și capacităților intelectuale și emoționale ale copilului.

3. Informațiile care trebuie furnizate includ:
 - (a) descrierea împrejurărilor în care a fost comisă infracțiunea, inclusiv ora, locul și gradul de participare la infracțiune a persoanei suspectate sau învinuite, precum și
 - (b) natura și clasificarea infracțiunii.

Articolul 7

Dreptul de acces la dosarul cauzei

1. Atunci când o persoană suspectată sau învinuită este arestată în orice etapă a procesului penal, statele membre asigură că persoana respectivă sau avocatul acesteia dobândește accesul la documentele atașate la dosarul cauzei care au relevanță pentru stabilirea legalității arestării sau detenției.
2. Statele membre iau măsuri pentru ca persoanei învinuite sau avocatului acesteia să i se acorde accesul la dosarul cauzei atunci când au fost încheiate cercetările privind infracțiunea. Accesul la anumite documente din dosarul cauzei poate fi respins de către o autoritate judiciară competentă în cazul în care accesul la aceste documente poate avea drept consecință periclitarea gravă a vieții unei alte persoane sau poate afecta grav securitatea internă a statului membru în care se desfășoară procedurile. Atunci când este în interesul actului de justiție, persoana învinuită sau avocatul acesteia poate solicita lista cu documentele atașate la dosar.
3. Accesul la dosar se acordă fără a se percepe o taxă și în timp util, astfel încât să se permită persoanei suspectate sau învinuite să-și pregătească apărarea sau să atace deciziile preliminare judecătorești. Accesul la dosar se acordă fără a se plăti nici un fel de taxe.

Articolul 8

Verificare și remediere

1. Statele membre asigură instituirea unei proceduri pe baza căreia să se constate dacă o persoană suspectată sau învinuită a primit toate informațiile care au relevanță pentru aceasta, conform articolelor 3-7.
2. Statele membre asigură că persoana suspectată sau învinuită beneficiază de o remediere eficientă în situațiile în care nu primește informațiile respective.
3. În cazul în care notificarea drepturilor se face pe cale verbală, conform articolului 4 alineatul (4), acest lucru se consemnează într-un mod care să permită să se verifice conținutul notificării.

Articolul 9

Instruire

Statele membre asigură instruirea corespunzătoare a ofițerilor de poliție care au competență în domeniu și a autorităților judiciare în legătură cu obligațiile prevăzute la articolele 3-8. Statele

membre asigură, în special, că funcționarii care au competențe în domeniu au destule informații cu privire la drepturile persoanelor suspectate și învinuite, astfel cum se prevede la articolul 3, pentru a se garanta transmiterea corespunzătoare a informațiilor referitoare la aceste drepturi.

Articolul 10

Clauza de neregresiune

Nicio dispoziție a prezentei directive nu se interpretează ca reprezentând o limitare a vreunui drept sau garanții procedurale, nici ca o derogare de la acestea, care pot fi asigurate potrivit CEDO, CIDCP și altor dispoziții relevante din dreptul internațional sau potrivit legislației oricărui stat membru și care asigură un nivel mai ridicat de protecție.

Articolul 11

Punere în aplicare

1. Statele membre adoptă și publică actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive, până la data de ¹⁰.
2. Comisiei i se comunică de către statele membre textul acestor acte, precum și un tabel de concordanță între respectivele acte și prezenta directivă.
3. Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Articolul 12

Raportare

Până la ... ¹¹, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a măsurii în care statele membre au adoptat măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive, însoțit, dacă este necesar, de propuneri legislative.

Articolul 13

Intrare în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

¹⁰ 24 de luni de la publicarea prezentei directive în *Jurnalul Oficial*.

¹¹ 36 de luni de la publicarea prezentei directive în *Jurnalul Oficial*.

Articolul 14

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Parlamentul European
Președintele*

*Pentru Consiliu
Președintele*

ANEXA I

Model orientativ¹ de Notă privind drepturile persoanelor suspectate sau învinuite aflate în stare de arest:

În cazul în care sunteți arestat de poliție aveți următoarele drepturi:

- A. să fiți informat cu privire la infracțiunea pe care sunteți suspectat că ați comis-o;**
- B. să beneficiați de asistența unui avocat;**
- C. să beneficiați de serviciile unui interpret și de traducerea documentelor, în cazul în care nu înțelegeți limba;**
- (d) să vi se spună cât timp puteți fi deținut**

Aveți dreptul să păstrați cu dumneavoastră pe toata durata detenției această Notă privind drepturile.

A. Informații privind suspiciunea de infracțiune

- Aveți dreptul de a vi se comunica, imediat ce ați fost privat de libertate, chiar dacă nu sunteți interogat de poliție, motivul pentru care sunteți suspectat a fi comis o infracțiune;
- Dumneavoastră sau avocatul dumneavoastră poate solicita să consulte părți din dosarul cauzei care au legătură cu arestarea și deținerea dumneavoastră sau de a fi informat în detaliu cu privire la conținutul acestora.

B. Asistență din partea unui avocat

- Aveți dreptul să vorbiți cu un avocat înainte de a fi interogat de către poliție;
- Dacă solicitați să vorbiți cu un avocat, acest lucru nu va face să apăreți ca și cum ați fi făcut ceva rău;

¹ A se completa cu alte drepturi procedurale relevante aplicabile în statele membre.

- Poliția trebuie să vă ajute să contactați un avocat;
- Avocatul este independent de poliție și nu va dezvălui, fără acordul dumneavoastră, niciuna din informațiile pe care i le furnizați;
- Aveți dreptul să vorbiți cu un avocat în privat la secția de poliție și/sau la telefon;
- În cazul în care nu aveți posibilitatea de a plăti un avocat, poliția trebuie să vă ofere informații privind asistența juridică gratuită sau parțial gratuită.

C. Asistență din partea unui interpret

- Dacă nu vorbiți sau nu înțelegeți limba, vi se va pune la dispoziție un interpret. Interpretul este independent de poliție și nu va dezvălui, fără acordul dumneavoastră, niciuna din informațiile pe care i le furnizați;
- De asemenea, puteți solicita asistența unui interpret care să vă ajute să vorbiți cu avocatul dumneavoastră;
- Asistența acordată de interpret este gratuită;
- Aveți dreptul de a primi traducerea oricărui ordin judecătoresc în baza căruia ați fost arestat sau ținut în arest preventiv. De asemenea, puteți solicita să vi se traducă alte documente esențiale pentru investigație.

D. Cât timp puteți fi privat de libertate?

- Dacă nu sunteți eliberat, trebuie să fiți dus în fața unui judecător în decurs de *² ore din momentul în care ați fost privat de libertate;
- Judecătorul are obligația de a vă audia și poate decide dacă veți fi ținut în arest preventiv ori eliberat. Aveți dreptul de a primi traducerea ordinului judecătoresc în cazul în care judecătorul dispune să rămâneți în arest preventiv
- Aveți dreptul să solicitați în orice moment eliberarea din arest. Avocatul dumneavoastră vă poate consilia cu privire la modul în care trebuie să procedați.

² (...)

ANEXA II

Model orientativ¹ de Notă privind drepturile persoanei arestate în baza unui mandat european de arestare:

Dacă sunteți arestat de poliție în baza mandatului european de arestare aveți următoarele drepturi:

- A. să vi se spună motivul pentru care ați fost arestat;**
- B. să beneficiați de asistența unui avocat;**
- C. să beneficiați de serviciile unui interpret și de traducerea documentelor, în cazul în care nu înțelegeți limba;**
- D. să fiți informat cu privire la dreptul de a consimți să fiți predat;**
- E. să fiți audiat, în cazul în care nu consimțiți să fiți predat**
- F. să fiți eliberat de îndată ce a expirat termenul stabilit**

Aveți dreptul să păstrați cu dumneavoastră pe toata durata detenției această Notă privind drepturile.

A. Dreptul de a cunoaște motivul pentru care ați fost arestat

- Aveți dreptul de a vi se spune motivul pentru care sunteți dat în urmărire în altă țară.

B. Asistență din partea unui avocat

- Aveți dreptul să vă consultați cu un avocat Poliția trebuie să vă ajute să contactați un avocat;
- Avocatul este independent de poliție și nu va dezvălui, fără acordul dumneavoastră, niciuna din informațiile pe care i le furnizați;

¹ A se completa cu alte drepturi procedurale relevante aplicabile în statele membre.

- Aveți dreptul să vorbiți cu un avocat în privat la secția de poliție și/sau la telefon;
- În cazul în care nu aveți posibilitatea de a plăti un avocat, poliția trebuie să vă ofere informații privind asistența juridică gratuită sau parțial gratuită.;

C. Asistență din partea unui interpret

- Dacă nu vorbiți sau nu înțelegeți limba, vi se va pune la dispoziție un interpret Interpretul este independent de poliție și nu va dezvălui, fără acordul dumneavoastră, niciuna din informațiile pe care i le furnizați;
- De asemenea, puteți solicita asistența unui interpret care să vă ajute să vorbiți cu avocatul dumneavoastră;
- Asistența acordată de interpret este gratuită;
- Aveți dreptul de a primi traducerea oricărui ordin judecătoresc în baza căruia ați fost arestat sau ținut în arest preventiv De asemenea, puteți solicita să vi se traducă alte documente esențiale pentru investigație.

D. Dreptul dumneavoastră de a consimți să fiți predat

- Aveți dreptul de a consimți să fiți predat, în baza mandatului european de arestare. Acest lucru ar trebui să accelereze procedura;
- În cazul în care consimțiți să fiți predat, este posibil ca ulterior să fie dificil să se revină asupra acestei decizii. Înainte de a hotărî dacă doriți sau nu să fiți predat, ar trebui să vă consultați cu un avocat.

E. Dreptul la audiere

- În cazul în care nu consimțiți să fiți predat statului membru care v-a dat în urmărire, aveți dreptul să vă prezentați în fața unui judecător pentru a-i explica motivul pentru care nu consimțiți să fiți predat.

F. Dreptul de a fi eliberat de îndată ce a expirat termenul stabilit

- Ca regulă generală, trebuie să fiți predat în termen de 10 zile de la data la care o instanță a pronunțat o hotărâre definitivă privind predarea dumneavoastră. Dacă nu ați fost predat în termenul de 10 zile, în mod normal autoritățile trebuie să vă elibereze. Cu toate acestea, există unele excepții de la această regulă, prin urmare trebuie să luați legătura cu avocatul dumneavoastră cu privire la acest lucru.